

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
23 листопада 2021 року
протокол №

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора
від 23 листопада 2021 року
№

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ЛІЦЕЮ №17 «УСПІХ»
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність Чернівецького ліцею №17 «Успіх» встановлює моральні принципи і загальні етичні норми у відносинах між представниками шкільної спільноти під час виконання ними своїх обов'язків, які впливають з вимог чинного законодавства України, Правил внутрішнього трудового розпорядку та інших чинних у закладі локальних нормативних актів, на підставі яких розроблено Положення.

1.2. Це Положення розроблено на основі Конвенції ООН «Про права дитини» (1989), Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про запобігання корупції», «Про авторські та суміжні права», Статуту школи, Правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.3. Метою Положення про академічну доброчесність є формування в закладі системи демократичних відносин між учасниками освітнього процесу та працівниками, розвиток корпоративної культури, забезпечення академічної свободи і сприятливого морально-психологічного клімату в колективі та підвищення авторитету закладу.

1.4. У своїй діяльності заклад дотримується принципу меритократії, що означає оцінювання учнів винятково на підставі їх знань і вмінь, а педагогічних працівників – на основі їх професійної компетентності, результатів роботи, внеску у розвиток закладу, що є підставою для їх подальшого матеріального, морального та кар'єрного стимулювання.

Адміністрація закладу зобов'язується вживати заходів щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах педагогічних працівників та здобувачів освіти.

1.5. Педагогічні працівники та здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися загальновизнаних норм етики, моралі, поважати гідність осіб, які працюють та навчаються в закладі, підтримувати систему демократичних відносин між представниками шкільної спільноти, сприяти підвищенню морально-психологічного клімату в колективі, спрямовувати свої дії на зміцнення авторитету нашого закладу.

1.6. Заклад у своїй діяльності керується принципом незалежності здобуття загальної середньої освіти від впливу політичних партій, громадських і релігійних організацій. Створення та діяльність політичних партій, суспільно-політичних рухів, релігійних об'єднань та воєнізованих формувань у закладі не допускається.

1.7. Адміністрація закладу гарантує дотримання в стінах закладу освіти ст. 36 Конституції України. Належність особи до будь-якої політичної партії, громадської, релігійної організації, що діють відповідно до Конституції України, не є перешкодою для її участі в навчально-виховному процесі. Педагогічні працівники та інші співробітники закладу є вільними у своїх політичних і передвиборчих симпатіях. Жодний адміністративний тиск з приводу політичних переконань, а також характеру волевиявлення членів шкільної спільноти через вибори, референдуми та інші форми безпосередньої демократії є недопустимим.

1.8. Дотримання академічної доброчесності в закладі пов'язане із сповідуванням педагогічними працівниками та здобувачами освіти наступних принципів:

1.8.1. Верховенства права. У шкільному середовищі пріоритетом повинно бути дотримання принципу верховенства права, а саме: справедливості, добра, свободи, правової рівності, поваги до людської гідності, честі, істини тощо.

1.8.2. Законності. У своїй діяльності члени шкільної спільноти мають суворо дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів.

1.8.3. Соціальної справедливості. У взаємовідносинах між членами шкільної громади важливим є забезпечення свободи, справедливості, розвитку особистості та її активної участі у житті держави та закладу, а також повага до гідності кожної особи, нетерпимості щодо аморальної та неетичної поведінки.

1.8.4. Науковості. Педагогічні працівники зобов'язані об'єктивно висвітлювати наукові факти, поняття, теорії; ознайомлювати шкільну спільноту з новими досягненнями, науковими методами, пояснювати значення теорії для практики; розкривати наукові причинно-наслідкові зв'язки явищ, що вивчаються; викладати навчальний матеріал з позицій останніх досягнень науки й техніки; забезпечувати тісний зв'язок із сьогоденням.

1.8.5. Дотримання авторського права. Педагогічні працівники повинні посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про методики й результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну, науково-педагогічну, творчу діяльність. Забезпечити виконання письмових робіт без залучення зовнішніх джерел інформації (крім дозволених для використання), списування, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

1.8.6. Принцип достовірності результатів педагогічної, науково-педагогічної, дослідницької діяльності здобувачів загальної середньої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); об'єктивність оцінювання результатів навчання. Не допускати свідомого завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів загальної середньої освіти.

1.8.7. Професіоналізму та компетентності. Передбачає наявність у здобувачів загальної середньої освіти та педпрацівників закладу управлінських та аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, емоційного інтелекту, знання ділового етикету, ґрунтовних знань, виконання своїх обов'язків на належному рівні, високу організацію праці.

1.8.8. Партнерства і взаємодопомоги. Означає сприйняття всіх учасників освітнього процесу як рівноправних сторін.

1.8.9. Відкритості й прозорості. Усі процеси, документи в закладі, які стосуються освітньої, наукової, дослідницької, господарської та фінансової діяльності, є прозорими, відкритими, що забезпечує можливість громадського контролю.

1.8.10 Відповідальності. Здобувачі загальної середньої освіти та педагогічні працівники закладу мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, дотримуватися норм цього Положення.

1.9. Дія цього Положення поширюється та є обов'язковою до виконання для всіх учасників освітнього процесу в закладі. Усі особи, на яких поширюється це Положення, повинні бути ознайомлені з його змістом.

1.10. Положення публікується на офіційному веб-сайті закладу.

2. Політика академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та творчих досягнень.

2.2. Академічна доброчесність педагогічних працівників спрямована на:

2.2.1. Дотримання загальноприйнятих етичних норм, положень Конституції України, норм законодавства України, Статуту закладу, Колективного договору та Правил внутрішнього трудового розпорядку.

2.2.2. Повагу до осіб, які здобувають освіту, їхніх батьків та осіб, які їх замінюють, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, ставлення до релігії, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин.

2.2.3. Об'єктивне та неупереджене оцінювання знань та вмінь здобувачів освіти; ефективне виконання своїх функціональних обов'язків; підвищення кваліфікації.

2.2.4. Дотримання правил посилання на джерела інформації у разі використання відомостей, написання методичних матеріалів, наукових робіт тощо.

2.2.5. Дотримання законодавства із запобігання корупції, уникнення конфлікту інтересів.

2.2.6. Нести відповідальність за порушення академічної доброчесності.

2.3. Академічна доброчесність здобувачів загальної середньої освіти передбачає:

2.3.1. Дотримання загальноприйнятих етичних норм, положень Конституції України, норм законодавства України.

2.3.2. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю за результатами навчання.

2.3.3. Повагу честі і гідності інших осіб, навіть якщо їх погляди відрізняються від ваших.

2.3.4. Бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами.

2.3.5. Використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилалися на них.

2.3.6. Надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.3.7. Не надавати, не отримувати, не пропонувати неправомірну вигоду за отримання будь-яких переваг у навчальній або науково-дослідницькій діяльності.

2.3.8. негайно повідомляти адміністрацію закладу у разі отримання для виконання рішень чи доручень, які є незаконними або такими, що становлять загрозу правам, свободам чи інтересам громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам.

2.3.9. Нести відповідальність за порушення академічної доброчесності.

3. Етичні норми академічної діяльності педагогічних працівників та здобувачів освіти

3.1. Педагогічний працівник має дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, зокрема:

3.1.1. Сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітнього процесу.

3.1.2. Сприяти формуванню та поширенню позитивного іміджу закладу.

3.1.3. Шанобливо ставитися до державної символіки та символіки закладу.

3.1.4. Зберігати та примножувати славні традиції закладу.

3.1.5. Виявляти толерантність та повагу до релігії, культури, звичаїв та традицій учасників освітнього процесу всіх національностей.

3.1.6. Допомогати учасникам освітнього процесу, що опинилися у складних життєвих обставинах.

3.1.7. Не принижувати будь-яким чином гідність здобувачів загальної середньої освіти.

3.2. У процесі навчання здобувачі загальної середньої освіти:

3.2.1. Зобов'язані зберігати та раціонально і дбайливо використовувати матеріально-технічну базу закладу.

3.2.2. Сприяти збереженню та примноженню традицій закладу, підвищувати престиж закладу власними досягненнями у навчанні, науці, спорті, творчості.

3.2.3. Шанувати історію закладу, здобутки педагогів, випускників, сприяти розвитку позитивної репутації закладу.

3.2.4. Повинні приходити на заняття без запізнення, звати вчителів на ім'я та по батькові, звертатися до них на «Ви».

3.2.5. Поводитися з учасниками освітнього процесу закладу шанобливо, толерантно.

4. Етичні норми наукової діяльності. Академічний плагіат

4.1. Педагогічні працівники, здобувачі загальної середньої освіти зобов'язані в процесі своєї діяльності дотримуватися принципу академічної доброчесності та етичних норм наукової діяльності.

Формами проявів академічної недоброчесності є:

- академічний плагіат;
- академічне шахрайство;
- виконання на замовлення та продаж текстів контрольних робіт, досліджень і навчальної літератури;
- академічна фальсифікація та фабрикація – публікація вигаданих результатів, досліджень, будь-яких даних з питань освітнього процесу;
- приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту,
- академічний обман;
- академічне хабарництво;
- конфлікт інтересів;
- приватний інтерес;
- службова недбалість;
- зловживання впливом.

Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень.

4.2. Форми академічного плагіату:

- використання у власному творі чужих матеріалів, у тому числі з мережі Інтернет, без належних посилань;
- цитування матеріалу, створеного іншою особою, як опублікованого, так і ні, без належного дотримання правил цитування;
- спотворене представлення чужих ідей, їх синтез або компіляція з першоджерел;
- представлення в якості власного твору матеріалу, що був отриманий з Інтернету або від третіх осіб в обмін на фінансову винагороду.
- *Академічне шахрайство* передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу, змістом яких є:
 - посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
 - використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо;
 - списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;
 - повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи лабораторної, контрольної, індивідуальної тощо.

- *Академічний обман* – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої, наукової, творчої діяльності чи організації освітнього процесу.
- *Академічне хабарництво* – надання, отримання учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання отримання коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі. Неправомірна вигода – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.
- *Конфлікт інтересів* – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.
- *Приватний інтерес* – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.
- *Службова недбалість* – невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб.
- *Зловживання впливом* – пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє погоджуватися за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави.

4.3. *Порушенням етичних норм наукової діяльності є:*

4.3.1. *Порушення методики виконання досліджень.*

4.3.2. *Академічна фальсифікація та фабрикація; публікація вигаданих результатів досліджень.*

4.3.3. *Приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні наукового продукту.*

4.3.4. *Оприлюднення частково або повністю наукових творчих результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження творчості або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, без належного оформлення посилань.*

4.3.5. Надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої наукової, творчої діяльності чи організації освітнього процесу.

4.4. Використання запозичених текстів у письмових роботах допускається за умови, що зазначені всі джерела запозичень. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

4.4.1. Науково-дослідницькі роботи здобувачів загальної середньої освіти, науково-методичні праці, підручники, навчальні посібники, конспекти уроків. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють наукові керівники, методичні ради та наукові ради вищих інстанцій.

5. Заходи з попередження, виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності

Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в закладі використовується наступний комплекс профілактичних заходів:

5.1.1. Інформування здобувачів загальної середньої освіти, педагогічних працівників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики:

- ознайомлення із даним Положенням під розписку при прийомі на роботу працівника після його знайомства із правилами внутрішнього розпорядку закладу;
- Положення доводиться до відома здобувачів освіти, педагогічних працівників, батьківської громади на конференції, а також оприлюднюється на сайті закладу;
- заступник директора ліцею Федорак О.Є., яка відповідає за методичну роботу:
 - ✓ забезпечує шляхом практикумів, консультацій та інших колективних чи індивідуальних форм навчання з педагогічними працівниками щодо створення, оформлення ними методичних розробок для публікацій, на конкурси різного рівня з метою попередження порушень академічної доброчесності;
 - ✓ використовує у своїй діяльності рецензування робіт на конкурси різного рівня, на присвоєння педагогічного звання та рекомендує вчителям сервіси безкоштовної перевірки робіт на антиплагіат.
- Педагогічні працівники в процесі своєї освітньої діяльності дотримуються академічної доброчесності, умов даного Положення, проводять роз'яснювальну роботу з учнями щодо норм етичної поведінки та неприпустимості порушення академічної доброчесності (плагіат, порушення правил оформлення цитування, посилання на джерела інформації, списування).

6. Організація роботи комісії з питань академічної доброчесності

- З метою виконання норм цього Положення в закладі створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі Комісія).

- Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції Адміністрації закладу щодо накладання відповідних санкцій.
- Склад Комісії затверджується наказом директора закладу за поданням рішення колегіального органу управління закладу.
- Строк повноважень Комісії становить 1 рік.
- До складу Комісії входять педагогічні працівники.
- Будь-який працівник закладу, здобувач освіти закладу може звернутися до Комісії із заявою про порушення норм цього Положення, внесення пропозицій або доповнень.
- Комісія зі свого складу обирає Голову, заступника та секретаря. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи та рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні тощо здійснює секретар.
- Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться у строки, визначені планом роботи, та позачергові, що скликаються при необхідності вирішення оперативних та нагальних питань.
- Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні Комісії.
- Засідання Комісії оформлюється протоколом, який підписує Голова та секретар.
- Комісія, не менше одного разу на рік, звітує про свою роботу перед колегіальним органом управління закладу.
- Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм цього Положення чи підготовки про можливість такого порушення, повинен звернутися до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, клас, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.
- На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення Кодексу академічної доброчесності.
- За результатами проведених засідань Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи непорушення норм цього Положення. Зазначені висновки носять рекомендаційний характер, подаються директору для подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

Повноваження Комісії:

6.1.1. Одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення норм цього Положення та готувати відповідні висновки.

6.1.2. Залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою.

6.1.3. Проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики педагогічних працівників та здобувачів загальної середньої освіти.

6.1.4. Надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення.

6.1.5. Інші повноваження відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних актів закладу загальної середньої освіти.

7. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

За порушення норм цього Положення учасники освітнього процесу притягуються до відповідальності згідно з вимогами чинного законодавства України.

За порушення правил академічної доброчесності *педагогічні працівники* притягуються до таких форм відповідальності:

- відмова у підвищенні кваліфікаційної категорії чи педагогічного звання;
- позбавлення кваліфікаційної категорії, педагогічного звання;
- інші форми відповідно до вимог чинного законодавства України.

Порушення норм цього Положення може передбачати накладання санкції, у т.ч, звільнення з роботи за поданням Комісії з питань академічної доброчесності.

За порушення правил академічної доброчесності *здобувачі загальної середньої освіти* притягуються до таких форм відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, лабораторної, самостійної роботи тощо);
- попередження.

Порушення загальноприйнятих норм поведінки, ігнорування норм етики, моралі та громадської свідомості, етичних норм академічної та наукової діяльності може розглядатися як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи закладі освіти.

8. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності та етики

Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності та етики покладається на адміністрацію закладу.

9. Заключні положення

Це Положення схвалюється рішенням педагогічної ради та вводиться в дію наказом директора.

Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням педагогічної ради та вводяться в дію наказом директора.

